
Βανδαλισμοί και σοκαριστικές εικόνες στο Λαζαρέτο της Κέρκυρας

Σοκαριστικές, συγκλονιστικές εικόνες με βανδαλισμούς, καταστροφές και λεηλασίες στο μαρτυρικό νησάκι-Ιστορικό τόπο Λαζαρέτο, όπου την περίοδο της ιταλικής Κατοχής υπέφεραν Επτανήσιοι αντιστασιακοί διαφορετικών πολιτικών πεποιθήσεων απ' όλα τα Ιόνια νησιά μας και ακόμη περισσότεροι άλλοι Έλληνες αγωνιστές και όπου τα μεταπολεμικά χρόνια εκτελέστηκαν δεκάδες αγωνιστές-κομμουνιστές και μέλη της ΕΑΜικής Εθνικής Αντίστασης, εκατέγραψε την περασμένη Τρίτη ομάδα πολιτών.

Με τη μεσολάβηση και τη φροντίδα των επικεφαλής του Λιμεναρχείου Κέρκυρας και του Οργανισμού Λιμένα Κέρκυρας, επισκέφτηκαν το νησί δημοσιογράφος και τέσσερις πολιτικοί μηχανικοί και αρχιτέκτονες, μεταξύ των οποίων και ο πρόεδρος του κερκυραϊκού παραρτήματος του Τεχνικού Επιμελητηρίου Ελλάδας Γιάννης Μεταλληνός. Σκοπός της ομάδας πολιτών ήταν η διερεύνηση καταγγελιών ότι ενδεχομένως κινδυνεύει να πέσει ο ιερός Τοίχος των

Εκτελέσεων αγωνιστών, καθώς ουδέποτε έχει γίνει μελέτη στατικής επάρκειας του Τοίχου και, γενικότερα, ο επισήμως από το 1992 κηρυγμένος αυτός Ιστορικός Τόπος έχει εγκαταλειφθεί από τις αρμόδιες Αρχές, συμπεριλαμβανομένου του υπουργείου Πολιτισμού, στην τύχη του.

Προηγήθηκαν σχετικές επιστολές στους επικεφαλής αρμόδιων Διευθύνσεων τοπικών Υπηρεσιών του Δήμου Κεντρικής Κέρκυρας και της τοπικής Εφορίας Αρχαιοτήτων. Οι επιστολές περιελάμβαναν την επισήμανση ότι για προφανείς λόγους απαιτείται η διενέργεια στατικής μελέτης για τον ιερό Τοίχο που, ως σημειωθεί, μάλλον είναι ο μοναδικός σωζόμενος στην Ελλάδα αντίστοιχος Τοίχος.

Οι τέσσερις πολιτικοί μηχανικοί και αρχιτέκτονες Μαριλένα Κοσκινά, Γιάννης Μεταλληνός, Γεράσιμος Σκλαβούνος, Χρήστος Τσερκάνος και ο υπογραφόμενος δημοσιογράφος ήλθαν αντιμέτωποι με απερίγραπτες εικόνες στο έκτασης 72 στρεμμάτων νησάκι, όπου σώζονται, κυριολεκτικά χαμένα-πνιγμένα σε οργιώδη βλάστηση, πέτρινα τείχη ιστορικής αξίας. Τείχη τα οποία χρονολογούνται ανεπισήμως από την περίοδο που οι Βενετοί είχαν εγκαταστήσει εκεί λοιμοκαθατήριο και

μάλιστα υπήρχε νοσοκομείο με επικεφαλής τον Ιωάννη Καποδίστρια τις αρχές του 19ου αιώνα, αν όχι και από μοναστήρι του 16ου αιώνα, πολύ πριν οι φασίστες Ιταλοί κατακτητές της Επτανήσου το 1942 μετατρέψουν το νησάκι σε στρατόπεδο συγκέντρωσης και πέντε χρόνια αργότερα αρχίσουν εκεί εκτελέσεις περισσότερων από εκατό και συνολικά ενδεχομένως διακοσίων αγωνιστών της Εθνικής Αντίστασης που δεν αποκήρυσσαν την προτίμησή τους στις θέσεις του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδας, του ΕΑΜ, του ΕΛΑΣ και της ΕΠΟΝ. Υπήρχε εκεί, επιπλέον, πολύ παλαιό οχυρωματικό έργο προστασίας της πόλης, που εκτιμάται ότι κατέστρεψαν οι Βρετανοί το 1864, αποχωρώντας από τα Επτάνησα. Είναι απίστευτο πόσην κερκυραϊκή, επτανησιακή, ελληνική Ιστορία «κρύβει» αυτό το νησάκι μας.

Ο Τοίχος των Εκτελέσεων, όπως εκτίμησαν με την πρώτη ματιά τους οι τεχνικοί επιστήμονες, διατρέχει σοβαρό κίνδυνο. Η ευστάθειά του υπονομεύεται από θάμνους και δένδρα που αναπτύσσονται στις βάσεις του και τον περιβάλλουν εξαιτίας της έλλειψης στοιχειώδους μέριμνας για τον καθαρισμό και τη φροντίδα του χώρου, αλλά και εξαιτίας της έλλειψης αναγκαίου έργου υποστήλωσής του.

Αυτά τα δύο μέτρα-έργα, που απαιτούν άμεσες εργασίες και δαπάνη μερικών λίγων χιλιάδων ευρώ με τάχιστες διαδικασίες από το δυναμικό του ίδιου του Δήμου ή και από τρίτους επικουρικά, στο οικονομικό όριο που επιτρέπει άμεσες εκταμιεύσεις, θεωρήθηκαν απολύτως απαραίτητα.

Οι βανδαλισμοί στο νησί αποτυπώνονται συντριπτικά ελάχιστα μέτρα μπροστά από τον Τοίχο. Προφανώς πελεκημένη, στέκει τελείως σχεδόν θρυμματισμένη μνημειακή επιγραφή συνδεδεμένη με τους σταυρούς-μνήματα για τους περισσότερους από εκατό εκτελεσμένους αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης για τους οποίους έχει γίνει πλήρης διακρίβωση ονομάτων και λοιπών στοιχείων. Στην πραγματικότητα, λόγω του περιορισμένου χρόνου της επίσκεψης-αυτοψίας, μένει να εξακριβωθεί το μέγεθος των βανδαλισμών στον σχετικό χώρο που από το 1978 ίσαμε τις μέρες μας έχει διαμορφωθεί εν πολλοίς με εθελοντικές εισφορές και προσωπική εργασία εκατοντάδων δημοκρατικών πολιτών-φίλων και συγγενών κρατούμενων και εκτελεσμένων εκεί, αλλά και με την ηθική συμβολή του παλαιού Δήμου Κερκυραίων και με δημοτικούς και δημόσιους πόρους, αρχικώς με πρωτοβουλία του σωματείου «Λαζαρέτο» σε συνεννόηση με

παλαιούς Κερκυραίους αγωνιστές της περιόδου, κομμουνιστές και άλλους δημοκράτες, ελάχιστοι από τους οποίους ζουν ακόμη.

Είναι αδύνατο, φίλες και φίλοι, να περιγραφούν σε αυτές τις γραμμές τα συναισθήματα οργής, συγκίνησης, αγανάκτησης που πλημμύρισαν τους συμμετέχοντες στην αποστολή για όσα αντίκρισαν.

Συλημένο, θα έλεγε κανείς, στέκει κοντά στον Τοίχο το κτίριο της απεικονιζόμενης σε παλαιόν χάρτη του 1724 εκκλησιάς του αγίου Δημητρίου, με παραβιασμένη-γκρεμισμένη την πόρτα, θρυμματισμένα παράθυρα και χρησιμοποιημένους για απροσδιόριστες δραστηριότητες και βρώμικους τους εσωτερικούς της χώρους.

Καταστραμμένο πολλαπλώς και λεηλατημένο στέκει απέναντι από τον Τοίχο των Εκτελέσεων το κτίριο του μελλοντικού «Μουσείου Λαζαρέτο», να το πούμε έτσι, για να περιγράψουμε με μία λέξη το πολλαπλό περιεχόμενο του κτιρίου του Μουσείου που διαμορφώθηκε πριν από αρκετά χρόνια κι έχει μείνει αναξιοποίητο στο έλεος της Φύσης και κάθε λογής επιδρομών και αφύλαχτο, όπως

άλλωστε ολόκληρο το νησί, παρά το γεγονός ότι στο σύνολό του έχει κηρυχθεί Ιστορικός Τόπος εδώ και τρεις δεκαετίες και στο παρελθόν είχε αποτελέσει, σύμφωνα με πρώην δημάρχους, στόχο καταστροφών και ακόμη και εμπρησμού από σαφώς φασιστικές ομάδες.

Τι να σας πρωτοπούμε, πώς να αξιολογήσουμε όσα είδαμε, ποιες λέξεις ταιριάζουν!

Χρειάστηκε προσπάθεια για να μην καταρρεύσει με κλάματα μικρού παιδιού μέλος της αποστολής που είχε συμβάλει στο έργο του μελλοντικού Μουσείου!

Ξέφραγο αμπέλι, λεηλατημένο, στέκει το κτίριο. Με πόρτες και παράθυρα να έχουν παραβιαστεί, αφαιρεθεί, λεηλατηθεί. Με κάθε είδους εσωτερικές καταστροφές, σχεδόν όποιου είδους μπορείτε να φανταστείτε.

Μεγάλη αίθουσα ήταν γεμάτη κάρβουνα εδώ κι εκεί, με αναμφισβήτητα σημάδια ότι έχει χρησιμοποιηθεί, όχι μόνο μία φορά, ως ψησταριά.

Εντοπίσαμε σαφώς συγκεντρωμένα κλαδιά δένδρων αραδιασμένα εδώ κι εκεί, λες και

κάποιος δημιουργούσε ή συντηρούσε εστίες με εύφλεκτα υλικά.

Τεράστιες φωλιές πουλιών είδαμε σε άλλες αίθουσες.

Βρωμιά πολλή. Παραμόρφωση πολλή. Παντού.

Ό,τι άξιζε κατά τους επιδρομείς να αφαιρεθεί, κοντολογίς, έχει αφαιρεθεί.

Δύο ηλεκτροπαραγωγά ζεύγη σημαντικής αξίας στέκουν έξω από το κτίριο λεηλατημένα, αχρηστευμένα, με αφαιρεμένα τα βασικά στοιχεία της λειτουργίας τους.

Καταστροφή, καταστροφή, καταστροφή... Πόσες φορές, άραγε, ακούσαμε μονότονα αυτή την ίδια λέξη από τα χείλη των τεχνικών επιστημόνων της άτυπης ομάδας;

Αρκεί ίσως να πούμε ότι ενδεχομένως, αν έχουν βάση πρόχειρες εκτιμήσεις της πρόχειρης αυτοψίας, δεν φτάνουν ούτε περισσότερες από εκατό χιλιάδες ευρώ για την αποκατάσταση των σχετικών ζημιών!

Οι ενδεικτικές φωτογραφίες/εικόνες αξίζουν, νομίζουμε, χιλιάδες λέξεις.

Δεν θα επεκταθούμε περισσότερο τώρα επ' αυτών, εν αναμονή και επίσημης αυτοψίας, αφού φυσικά θα επανέλθουμε στο όλον θέμα του Λαζαρέτο και θα συνεχίσουμε να το παρακολουθούμε σε όλες τις πλευρές και διαστάσεις του με την πεποίθηση ότι κυριολεκτικά αξίζει γι' αυτό να μην αφήσουμε πολιτικά σε χλωρό κλαρί κανέναν απ' όσους έχουν λόγο και δικαιοδοσίες για όλα αυτά, συγκεντρωμένοι μόνο στο τι επιβάλλεται -και θα φροντίσουμε- να γίνει, χωρίς να πέφτουμε καθόλου στην παγίδα μιας ατέρμονης και αποπροσανατολιστικής, υποθέτουμε, αναζήτησης και καταλογισμού ευθυνών στη μία ή την άλλη πλευρά. Είναι, θεωρούμε, δουλειά άλλων αυτό. Μοναδικόν στόχο τη διάσωση και ανάδειξη με έργα του Ιστορικού αυτού Τόπου, που αποτελεί το κορυφαίο σύμβολο της Λεβεντιάς του λαού της Επτανήσου και ένα από τα κορυφαία σύμβολα της Λεβεντιάς του λαού της Ελλάδας, θα αφορούν και οι μελλοντικές γραμμές μας για το ίδιο αυτό θέμα.

Φυσικά δεν κρατήσαμε για τον εαυτό μας όσα είδαμε και οι τεχνικοί επιστήμονες διαπίστωσαν. Το ίδιο βράδυ ενημερώσαμε τηλεφωνικά, όπως οφείλαμε, τη δήμαρχο Κεντρικής Κέρκυρας Μερóπη Υδραίου, η οποία ανταποκρίθηκε

αμέσως σε σχετικό αίτημα και το επόμενο πρωί, δηλαδή την περασμένη Τετάρτη, δέχθηκε στο δημαρχείο την άτυπη ομάδα πρωτοβουλίας των πολιτών που ελάχιστες ημέρες νωρίτερα είχαν ζητήσει και βρει κατανόηση και υποστήριξη από τον λιμενάρχη Κέρκυρας αντιπλοίαρχο Γιάννη Σταθούρο, τον υπολιμενάρχη Κέρκυρας πλωτάρχη Κώστα Μπερετούλη και τον πρόεδρο της διοίκησης του Οργανισμού Λιμένος Κέρκυρας Σπύρο Ζερβόπουλο, στους οποίους οφείλονται ευχαριστίες, για τη μετάβαση στο Λαζαρέτο για μια πρώτη αυτοψία όσον αφορά τη στατική επάρκεια του Τοίχου των Εκτελέσεων.

Η δήμαρχος Κεντρικής Κέρκυρας, χωρίς περιστροφές, ανέφερε στον υπογραφόμενο και στους συμπολίτες μας Κώστα Βέργο και Γιώργο Σκλαβούνο ότι αυθημερόν δίνει εντολή για τον κατά προτεραιότητα άμεσο προσεκτικό καθαρισμό/φροντίδα του ιερού Τοίχου και, συγχρόνως, φροντίζει για την άμεση εξασφάλιση και την τελική εκταμίευση του ποσού που απαιτείται, κατά παρέκκλιση διατάξεων διενέργειας διαγωνισμών για επείγουσες περιπτώσεις, κάνοντας χρήση των σχετικών δικαιοδοσιών της, αφού αυτό δεν υπερβαίνει ένα ορισμένο όριο, όπως συμβαίνει στην περίπτωση των μέτρων τεχνικής

υποστήριξης του Τοίχου. Δεσμεύτηκε πλήρως γι' αυτά και εξέφρασε συνοπτικά τον προβληματισμό της για την οπωσδήποτε αναγκαία οικονομική ή και τεχνική γενικότερη συνδρομή της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, προφανώς λόγω της ευρύτερης επτανησιακής διάστασης του θέματος, της ύπαρξης ανενεργού παλαιού κοινού προγράμματος Δήμου-ΠΙΝ για έργα μονιμότερου χαρακτήρα και φροντίδας του νησιού, αλλά και λόγω του γεγονότος ότι η Περιφέρεια έχει ήδη τη «μπάνκα» ή και την τεχνογνωσία για απαιτούμενα έργα με τις δυνατότητες που προσφέρουν ενδεικτικά, μεταξύ άλλων, προγράμματα όπως τα λεγόμενα ΠΕΠ και το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων, μαζί και για τα θέματα φύλαξης του νησιού και πρόσβασης στο νησί. Λογικά, είναι θέμα ωρών η διενέργεια καθαρισμού/στοιχειώδους φροντίδας και προστασίας του Τοίχου, αν δεν έχει ήδη γίνει καθώς γράφονταν αυτές οι γραμμές. Επίσης, για το προτεινόμενο πιθανό τεχνικό έργο υποστύλωσης προστασίας του Τοίχου θα γίνει άμεσα, όπως είπε, η σχετική ανάθεση. Ακόμη, θα γίνει φυσικά αυτοψία για τις ζημιές, για τις καταστροφές που έχουν γίνει.

Να υποθέσουμε και ότι θα ακολουθήσει, άμεσα, κάποια επικοινωνία/σύσκεψη Δήμου και Περιφέρειας;

Ίσως!

Σταθερά θα παρακολουθήσουμε/ελέγξουμε την εξέλιξη των δεσμεύσεων της δημάρχου Κεντρικής Κέρκυρας, όπως και κάθε άλλη σχετική, αναδεικνύοντας κάθε ιδέα απ' όπου και αν προέρχεται.

Υπενθυμίζεται ότι από το 2012, σύμφωνα με το άρθρο 36 του ν. 4049/2012, το Λαζαρέτο ανήκει κατά κυριότητα στον Δήμο Κεντρικής Κέρκυρας, ως διάδοχο του ενιαίου Δήμου Κέρκυρας, αλλά απομένει μια νομική εκκρεμότητα.

Υπενθυμίζεται ακόμη ότι την περίοδο 1942-1943 στο Λαζαρέτο είχαν φυλακιστεί από τους Ιταλούς κατακτητές ακόμη και μαθητές από τη Ζάκυνθο, την Κεφαλονιά και τη Λευκάδα, μαζί με άλλους -συνολικά ακόμη και 650- γνωστούς άλλους Έλληνες αγωνιστές όπως ο Νίκος Μπελογιάννης, ενώ στους μετέπειτα εκτελεσμένους εκεί την περίοδο 1947-1949 αγωνιστές της Εθνικής Αντίστασης συμπεριλαμβάνονταν και αρκετοί γεννημένοι

στα Επτάνησα ή καταγόμενοι από τα Επτάνησα.

Αναμένεται τώρα η αντίδραση της ηγεσίας της Περιφέρειας Ιονίων Νήσων, αλλά και αυτής του υπουργείου Πολιτισμού, που επίσης θα σπεύσουμε να ενημερώσουμε, αφού το υπουργείο έχει λόγο για το νησί, λόγω της κήρυξής του από το 1992 ως Ιστορικού Τόπου. Ενδιαφέρον επιδεικνύουν ήδη για το θέμα, άλλωστε, αθηναϊκά ΜΜΕ.

Λίγες μόνο εβδομάδες μετά τη δημοσίευση κειμένων με τους τίτλους «Στον Δήμο για πάντα το Λαζαρέτο» και «Για το Λαζαρέτο κυρία Κράτσα θα πείτε κι ένα τραγούδι!» είναι φανερό ότι αναπτύσσεται μια νέα δυναμική για τη διάσωση και ανάδειξη του Ιστορικού Τόπου του Λαζαρέτο. Είναι χαρακτηριστικά τα πρόσφατα σημειώματα/παρεμβάσεις του Γιώργου Αγιώτατου και της Λένας Στρατούλη, ενώ ετοιμάζουν δικές τους δημόσιες παρεμβάσεις, όπως πληροφορούμαστε, συμπολίτες μας όπως ο Γιώργος Σκλαβούνος, η Τζένη Σκέμπρη, ο Κώστας Βέργος, ο Δημήτρης Σκορδίλης, η Σοφία Χουδαλάκη, ο Νίκος Κούρκουλος και άλλοι, επικεντρωμένες ειδικά ή κυρίως στο Λαζαρέτο, στο πλαίσιο της διάσωσης, φροντίδας, ανάδειξης και

επισκεψιμότητας των τοπικών χαρακτηριστικών Μνημείων που αναδεικνύουν λαμπρές σελίδες ιστορικής μνήμης του λαού μας. Το όλον θέμα λαμβάνει ήδη ευρύτερη επτανησιακή διάσταση, με σχετικά δημοσιεύματα και στα άλλα νησιά του Ιονίου.

Είναι θέμα λίγων ημερών, καθώς φαίνεται, να έλθουν στην επιφάνεια, να δουν το φως της δημοσιότητας, αρκετές απόψεις διαφόρων πολιτών με ποικίλες δημοκρατικές αποχρώσεις, ακόμη και για τέτοια ζητήματα όπως η φύλαξη του Λαζαρέτο, η εξασφάλιση της θαλάσσιας επικοινωνίας, η ανάδειξη της ιστορικής σημασίας και όσων έχουν συμβεί στο Λαζαρέτο στο διάβα του χρόνου με δημόσια ή διαδικτυακή εκδήλωση στην πόλη της Κέρκυρας, ειδικότερα με πρωτοβουλία φορέων της νεολαίας του τόπου.

Επώνυμες επιστολές για το θέμα της απουσίας ολοκληρωμένης στατικής μελέτης προστασίας του ιερού Τοίχου Εκτελέσεων -που παραδόθηκαν και στη δήμαρχο- έλαβαν ηλεκτρονικά, προ ημερών, ο αντιδήμαρχος υπεύθυνος των τεχνικών υπηρεσιών του Δήμου Νίκος Καλόγερος, η διευθύντριά τους Μαίρη Καλογιάννη, ο αντιδήμαρχος υπεύθυνος Πολεοδομίας και Περιβάλλοντος του Δήμου

Δημήτρης Κατέχης και ο διευθυντής της Υπηρεσίας Δόμησης του Δήμου Αλέξανδρος Χονδρογιάννης. Επίσης, η διευθύντρια της τοπικής Εφορίας Αρχαιοτήτων Διαμάντω Ρηγάκου, καθώς και η διοίκηση του κερκυραϊκού παραρτήματος του ΤΕΕ.

Η πίεση προς όλους όσοι θα έπρεπε να δράσουν κατάλληλα και εποικοδομητικά, να βοηθήσουν ή έχουν εκ του νόμου ευθύνη θα δυναμώσει!

Ξεκινήσαμε!

Επιτρέψτε μας κλείνοντας αυτές τις γραμμές να δημοσιοποιήσουμε μια τολμηρή ίσως ιδέα/πρόταση φίλου τεχνικού επιστήμονα: την πραγματοποίηση εκδήλωσης ή ποικίλων εκδηλώσεων νεολαίας και λαού με κοινόν τίτλο/σύνθημα εμπνευσμένο από τη θρυλική δημιουργία των Pink Floyd: «The Wall».

Γιατί όχι; Το Λαζαρέτο είναι ο δικός μας Τοίχος! Πουθενά αλλού στα Ιόνια νησιά μας δεν «κατοικούν» τόσο πολύ μαζεμένες και περήφανες η ψυχή και η Λεβεντιά του λαού και της νεολαίας μας, η ψυχή και η Λεβεντιά των προγόνων μας, της βασανισμένης και ηρωικής Ιστορίας μας!

ΧΡΗΣΤΟΣ ΚΟΡΦΙΑΤΗΣ

.....

Υπολείμματα πελεκημένης-θρυμματισμένης μαρμάρινης επιγραφής για τους εκτελεσμένους, δίπλα στον Τοίχο των Εκτελέσεων

.....

Παραβιασμένη, με άθλιες, για ευνόητους λόγους μη δημοσιεύσιμες εικόνες στο εσωτερικό της και σπασμένα παράθυρα περιμετρικά, η ιστορική εκκλησιά

.....

Αφημένος στην τύχη του κι αφρόντιστος σε διάφορες πλευρές του, στο έλεος της φύσης ιδίως στην πίσω όψη του και με κίνδυνο να πέσει χωρίς αναγκαία υποστήλωση, ο Τοίχος Εκτελέσεων:

Όψη της εισόδου του κτιρίου του μελλοντικού Μουσείου απέναντι από τον Τοίχο, με παραβιασμένες κι αρπαγμένες πόρτες και παράθυρα:

.....

Εικόνες σοκαριστικές με κάθε είδους καταστροφές πιθανώς με βαριοπούλες, με λεηλασία, με υπολείμματα κάρβουνων, με συγκεντρωμένα εύφλεκτα υλικά, με φωλιές πουλιών σε παραβιασμένα παράθυρα, με κλαδιά, με λειψόν-ληηλατημένο λόγω αρπαγών ηλεκτρολογικό, μηχανολογικό και ηλεκτροπαραγωγικό εξοπλισμό στον διάπλατο εσωτερικό χώρο-ξέφραγο αμπέλι και στον πίσω υπαίθριο χώρο του μελλοντικού Μουσείου, με γκρεμισμένες/σπασμένες πόρτες εισόδου:

Όψη καταρρέοντος τοιχείου πίσω από την εκκλησιά κι άλλες όψεις εγκατάλειψης του τοπίου:

.....

Από την επίσκεψη/περιδιάβαση στο Λαζαρέτο:

Από αριστερά, Γεράσιμος Σκλαβούνος, Γιάννης
Μεταλληνός, Μαριλένα Κοσκινά και Χρήστος Τσερκάνος

.....